

Aan de Tweede Kamer
Bureau Informatie
T.a.v. mevrouw drs. E.I. Schippers
Binnenhof 2
2513 AA DEN HAAG

datum
5 april 2017

ons kenmerk
7410-00/17-00546/AS/FvB/sd
Uw kenmerk

contactpersoon
Francien van Bohemen

onderwerp
Investeer in bibliotheken

doorkiesnummer
070-3090540

e-mail
bohemen@debibliotheken.nl

"Als je leert lezen, krijg je de sleutel in handen van de bibliotheek van de wereld"
Jan Terlouw, maart 2017, op het Nationale Bibliotheekcongres in Assen

Geachte mevrouw Schippers,

Voor een evenwichtige samenleving is het belangrijk dat iedereen mee kan doen en dat mensen gelijke kansen hebben. Dat zij toegang hebben tot maatschappelijk relevante informatie en een omgeving waar iedereen kan leren. Ruim 160 jaar geleden is de eerste openbare bibliotheek daarvoor opgericht. De visie die hieraan ten grondslag lag, is nog altijd actueel. De bibliotheek wil mensen steunen in hun persoonlijke ontwikkeling, stimuleren om te lezen en laten genieten van informatie, kennis en cultuur.

De bibliotheek is zowel een fysieke plek als een digitale omgeving waar iedereen welkom is. Jong en oud, zwart en wit, gelovig of niet-gelovig, hoog- of laagopgeleid: iedereen voelt zich thuis in de bibliotheek.

Sinds 2015 is er een nieuwe bibliotheekwet (Wsob). Deze wet maakt alle overheden gezamenlijk verantwoordelijk voor het stelsel van de openbare bibliotheken. De afgelopen 10 jaar is er veel bezuinigd op de openbare bibliotheken. Het is nu tijd om dat tij te keren. We vragen uw aandacht voor drie concrete landelijke projecten die een steun in de rug vormen voor lokale bibliotheken en provinciale steunfuncties, en die gemeenten en provincies stimuleren om ook weer te gaan investeren in het bibliotheekwerk.

De bibliotheek in cijfers

De bibliotheken vertegenwoordigen enorme maatschappelijke waarde tegen lage kosten. Uit onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau blijkt dat alle bevolkingsgroepen profiteren van bibliotheken. De bibliotheken maken deel uit van een landelijk netwerk; hun gezamenlijke collecties vormen de collectie Nederland, waaronder ons literaire erfgoed. De Koninklijke Bibliotheek verzorgt, als centrale partij, de digitale bibliotheek.

Met een landelijk netwerk van 151 bibliotheekinstellingen en 9 provinciale ondersteuningsinstellingen; met 770 vestigingen en 3.000 locaties op basisscholen, en drie organisaties die specifieke diensten voor mensen met een leesbeperking bieden, is het fenomeen bibliotheek van onschatbare waarde in onze samenleving. Er werken 6800 medewerkers en bijna 11.000 vrijwilligers. Een kleine 7 miljoen Nederlanders bezoeken de bibliotheek regelmatig. 3,8 Miljoen mensen hebben een abonnement, daarvan zijn 2,3 miljoen jonger dan 18 jaar. Dat is twee derde van alle kinderen en jongeren. Bibliotheken kunnen jaarlijks rekenen op ruim 70 miljoen fysieke bezoeken en 30 miljoen digitale. Gezamenlijk organiseren zij meer dan 80.000 activiteiten. De branche zet 550 miljoen euro om.

De bibliotheek concreet

- Meedoen in een samenleving begint met taal. Maar Nederland telt 2,5 miljoen laaggeletterden. Uit recent onderzoek blijkt dat een op de vijf pubers een probleem heeft met lezen. Dit aantal is stijgend. Laaggeletterden leven korter, hebben vaker een uitkering, komen vaker in de schulden en ze zijn ongelukkiger. En laaggeletterdheid kost de samenleving jaarlijks 1 miljard Euro. De bibliotheek is partner in de strijd tegen analfabetisme en laaggeletterdheid. De bibliotheek organiseert taalcurssussen. De bibliotheek is de leesmotor van Nederland en biedt hulp bij het ontwikkelen van digitale vaardigheden¹ die noodzakelijk zijn om bijvoorbeeld met e-Overheid om te kunnen gaan. De bibliotheek geeft toegang tot kennis, informatie en cultuur. Het is een plek waar mensen en een leven lang kunnen leren in een informele omgeving. In de bibliotheek is ruimte om te ontdekken. Zo ondersteunt de bibliotheek bij het leren van de Nederlandse taal, bij integratie en armoedebestrijding. Succesvol tegen laaggeletterdheid is bijvoorbeeld het actieplan Tel mee met Taal met het onderdeel Boekstart om jonge ouders aan te zetten tot voorlezen.
- De bibliotheek is laagdrempelig. Alle gezindten en sociale klassen ontmoeten er elkaar. Nederlanders met en zonder migratieachtergrond, rijk en arm, jong en oud, alle opleidingsniveaus: alle Nederlanders weten de weg naar de bibliotheek te vinden voor studie, cursussen of het lezen van de krant. Het is een veilige studieplek voor scholieren en studenten. De bibliotheek helpt werkzoekenden bij het schrijven van sollicitatiebrieven terwijl peuters er worden voorgelezen. Het is dé plek van ontmoeting.
- Vast personeel en vrijwilligers vormen een goede worteling van de bibliotheek in de lokale gemeenschap. Steeds meer vrijwilligers werken in en met de bibliotheek. Daarmee biedt de bibliotheek duizenden mensen een plek om maatschappelijk actief te zijn en mee te (blijven) doen in de samenleving.

De bibliotheek is de plek waar mensen kunnen Ontwikkelen, Ontmoeten, Ontspannen, Ontdekken.

¹ De Bibliotheek is partner in het manifest Duurzame digitale samenleving, en biedt een vangnet voor de digitale overheid en digitale belastingdienst om niet-digitale burgers te helpen.

Ons verzoek: Investeer in bibliotheken

De bibliotheek ontwikkelt zich tot het kloppend hart van de gemeenschap. Vooral op het platteland is de bibliotheek vaak nog één van de weinige publieke voorzieningen. Lokaal werkt zij samen met veel partners, ingebed in het sociale domein van stad en provincie. Dat betekent dat veranderingen in de samenleving vragen om veranderingen in de bibliotheek. Daarvoor is een landelijke bibliotheekinnovatie-agenda opgesteld. De sector wil graag afspraken maken met een nieuw kabinet en lokale en provinciale overheden om deze innovatie van de bibliotheken aan te jagen.

Met een eenmalige bijdrage van 20 miljoen euro voor landelijke projecten, die hun invulling vinden in openbare bibliotheken in het hele land, kan het nieuwe kabinet een vliegwieleffect veroorzaken. Het gaat om projecten die participatie en zelfredzaamheid stimuleren, projecten die bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling, projecten voor jeugd en onderwijs en scholingsprojecten voor vrijwilligers en medewerkers. Ervaring in het buitenland leert dat dit soort investeringen een veelvoud aan economische, maatschappelijke en educatieve waarde creëren.

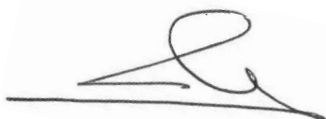
Concreet vragen we de financiële steun van het nieuwe kabinet voor:

- Omscholing van medewerkers om de nieuwe functie van de bibliotheek in het sociale domein verder vorm te geven. Met name het aansturen en binden van vrijwilligers en het functioneren als ontmoetingsplaats vraagt nieuwe vaardigheden;
- Het verder ontwikkelen van de samenwerking met het UWV en de Stichting Lezen en Schrijven om laaggeletterdheid tegen te gaan en mensen beter toe te rusten voor de arbeidsmarkt;
- het versterken van de functie van de bibliotheek voor de jeugd, waarbij de nadruk ligt op taalontwikkeling, (voor)leesprojecten, leesbevordering, huiswerkhulp en studievoorziening, en het creëren van een ontmoetingsplek en ontdekkingsplek voor de jeugd.

Deze investeringen zijn hard nodig. Investeren in bibliotheken betekent investeren in mensen, in ontwikkelingskansen, in geletterdheid, in digitale vaardigheden, in integratie en een betere samenleving. Graag sluit ik af met een citaat van de Argentijnse schrijver Jorge Luis Borges: "*Ik stel mij het paradijs voor in de vorm van een bibliotheek.*"

Wij hopen op uw steun!

Met vriendelijke groet,

Arthur Schellekens
Directeur Vereniging van Openbare Bibliotheken